

כדורצח והקוף האנושי

ולשפץ את הסיגנון. כהנא מניח, בצדק, כי רוב העורכים יודיעו מיכתב, שניתן לערוך אותו בקלות ולהורידו לרפוס כמו שהוא, על פני מיכתב שיש צורך בהעתקו.

מטורף, מטורף, מטורף

הנה צרור ידיעות, שמצאו השבוע חן בעיני: הכפר האוקראיני סאראנצ'י התגלה ארם שהסתתר במתבן במשך 41 שנים, ולא יצא משם בכל הזמן הזה אלא פעם אחת — באישון לילה. האיש, פאול נאברוצקי, נפל במילחמת-העולם בשני, כחלק מגרעין אחד של לחימה. הגרמנים החזירו אותו לכפרו, כחלק מן המאמץ שלהם לרכוש את לב האוקראינים, שונאי הרוסים. כשחזר הצבא הסובייטי לכפר, חשש האיש (די בצדק) שיבולע לו, ועל כן הסתתר במתבן. אשתו הגישה לו אוכל, שלה — פגעים ביום, דרך חור בקיר. עכשיו, אחרי 41 שנים, היא מתה, וכך גילו השכנים על מותו.

בתל-אביב הטריד צעיר כשם שלום חדאר מכפרסבא סטור דנטים, שהחתימו על עצמה נגר שיחזור עצורי הטרור היהודי. בגבור המהומה באה ניידת והשוטרים עצרו את חדאר. אחד המחתימים ניגש אל השוטרים וביקש לשחרר את האיש, מפני שרק צרח ולא היכה. חדאר שוחרר וחזר מייד לצרוח.

השר אברהם שירי: "שעון החול של ממשלת האחדות הלאומית מתקתק". (מעניין איזה מין קול זה.)

רופא מרדים בבית-חולים באשקלון סירב להרדים תינוק ערבי בן חודשיים, לצורך ניתוח לתיקון פיולה. לרבריו שמע את האם אומרת "הלוואי שיתקנו את הראייה שלך, כך שתוכל לקלוע טוב כשתורוק אננים על היהודים. כשתהיה גדול". המרדים סירב לעזור לניתוח, בטענה שזה מסכן את ביטחונו בעתיד.

המראיין האינטליגנטי

הכריזי אני אוהב בטלוויזיה את המראיין האינטליגנטי. אני רואה אותו כמעט בכל ערב. יש לו פנים רבות ושמות שונים. זה תמיד אותו האיש.

קל להכיר אותו. הוא מראיין מישוה. המראיין מדבר, דברים לעניין או שלא לעניין. המצלמה מתמקדת בו. לפתע פיתאום בקפיצה דרמטית, נוטשת המצלמה את פני המראיין, ונוחתת על פני המראיין אינו אומר דבר. עיניו הכחולות או החומות נעוצות במראיין. הוא מקשיב בדריכות מוקסמת לדברי המראיין. מדי פעם הוא מהנהן. כל שריד בפניו אומר: ראו אותי! אני אינטליגנטי! אני חכם!

מראיין אחרים, פשוטי עם הטלוויזיה, מסתפקים בהצגת השאלות, לפעמים רואים קצה-קצה של עורפם. לרוב אין רואים אותם כלל.

לא כן המראיין האינטליגנטי. הוא ממלא את המירקע בכל הראיין. הוא רומז לך שאומנם גם המראיין אינו בלתי-חשוב. אך שגיבור האירוע זה הוא, המראיין האינטליגנטי. הצופה יכול לתמוה כיצד זה קורה שהמצלמה, העומדת לאורך כל הראיין מאחורי המראיין כדי לצלם את המראיין, עומדת לפתע מאחורי המראיין ומצלמת את המראיין. ההסבר הוא פשוט: המראיין הצטלם אחרי תום הראיין. כאשר הוא תלה את מבטו החכם במראיין והיגיון בראשו בהסכמה אינטליגנטית. המראיין לא דיבר כלל. אמרו לו באדיבות: "אנא, שב רגע בשקט. דרושים לנו כמה צילומים של המראיין".

זהו נוהל שיגרת. עושים זאת למען הוהירות. אם קרתה תקלה בעת צילום הראיין, או אם צולם המראיין במשך כמה שניות בצורה בלתי-נאה, יש אפשרות להכניס צילומים מאחרים אלה במקום הקטע הפסול. הם מהווים מעין רזרווה.

אך המראיין האינטליגנטי אינו מסתפק בכך. הוא יודע שהמוניבית ישראל רוצים לראות אותו. הוא מאמין שלא יהיה יתובת לדברי המראיין. אם לא ייראה על המירקע ההיגיון של המראיין.

ראיתי לא-פעם את אותו המראיין האינטליגנטי גם באנגליה. בצרפת ובארצות-הברית. אך אולי היו אחיו התאומים.

שאלה לעשירים

רם עברו ריאיון את משולם ריקליס (הפעם בצבע בלונדי) ואת אשתו הקטנה והממולחת. פיה זאדורוה.

ריקליס התגלה בכל הדרו כיהודי אמיתי. העושה הוין-על-כף בעיסקיי-אוויר כבורסה, והמשקיף חלק ממנו בעידוד הימין הלא-מני הקיצוני ביותר בישראל.

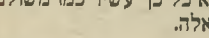
החל באריאל שרון וכלה בגרר עים ממנו. כי ריקליס הוא — כפי שהוא מודה בעצמו — פט-ריוט ישראלי מופלג.

דבריי-ההקדמה הביוגרפיים הזכיר עברו שריקליס נסע מישראל לארצות-הברית ב-1947, וחי מאז שם.

בחלל ירחפה שאלה גדולה, שממש זעקה להישאל: מר ריקליס היקר, איך זה קרה שפטייוט מופלג כמוך לא חזר לארץ בי-1948, כאשר כל חבריך וידידיך ובני-גילך עמדו על נפשם במילי-

חמה ארכה ואכזרית, שבה נפלו רבים מהם?

רם עברון לא שאל. כאשר אדם הוא כליכך עשיר כמו משולם ריקליס, איך שואלים אותו שאלה כאלה.

ריקליס

תותחי נפוליון, ובלונדון מול כריז' של היטלר. בשאר ימות השנה הם אנשים עדינים, היודעים כריז' איך להתנהג. את הצד השני של המטבע הבריטי הציגה ממשלת-תאצ'ר, כאשר הכריזה מייד על אשמת בריטניה והקימה קרן לתשלום פיצויים. במצב דומה היתה ממשלתנו מכחישה כל אשמה וקובעת שכל מאשימינו הם אנטישמיים. ואשר לתשלום פיצויים — יתכן שהיינו נאותים אחרת, ומשנה להיכנס למשאומתן, תוך שלילת כל אפשרות של בוררות, ומשנה לעד אותם עד כוש. ככה זה. עם עם ותכונותיו.

מירווח בין השורות

אחת התופעות הגורמות למרה לאומית שחורה היא הרוח הנודפת ממרורי המיתכבים ומערכת בעיתונים הממוניים, ומתוכ-ניות-השאלות בתחנות הרדיו.

מזה שנים שולטת בכל המדורים האלה הלאומנות הגזענית הפרמיטיבית ביותר. במדוריי-המיתכבים יש תישפוכת מתמדת של מים דלוחים, הנראים כאילו עלו מן הבינים. כאשר ניתן

למאויני-הרדיו להשמיע את דעתם כלשהי, עוברת שם הגזענות הפגנית, שרכים וטובים הגיעו אליה מזמן: אין מה לעשות. זה אבוד. רק בשיכבה הדקה של האנשים הטובים (קרי: אנתנו) עוד נותרו שרידים של לאומיות שפורה ורומאנית. אך המוני העם שטופים בימית הגזענות לא-אתקנה. קול העם כקול שרי, ושירי הוא, כנראה, אל לאומי וגזעני.

מעולם לא האמנתי כזה. לדעתי זוהי פסימיות נוחה, המאפשרת לבעליה לערוק משרה-הקרב ולפטור את עצמם מכל אחריות, באמתלה המשכנעת שבמילא אין עוד מה לעשות. זה אבוד. עכשיו התפרסם מיסמך מרתק, נוכחות של העיתונאי נרב שרגאי התפרסם עלון פנימי של תנועת "כך", בשם הדרך לני-צחון, ובו הנחיות מפורטות כיצד לנהל את המאבק להשלטת הגזענות במדינה.

השיטות המפורטות במיסמך אינן חדשניות ביותר. הן תוארו בהרחבה בכתביו של יוזף גבלס, מי שהיה מנהלה-מחוח של המיפלגה הנאצית בכרלין, ולאחר מכן שרה-העמולה של הרייך השלישי. מאיר כהנא, שהיה בשעתו חבר של אירגון ניאורנאצי ואנטישמי הלא-הרשמי (כביכול כסוכן הבולשת), למד את השיטות האלה היטב. כך העיד בעצמו.

אחת הנחיות המעניינות ביותר במיסמך אומרת: "הפעם בשבוע יכתוב כל פעיל, כך, מיכתב למערכת. אין להודות במיכתב המיכתב אורש, יש לקשור זאת תמיד עם אירוע אקטואלי. המיכתב צריך להיות קצר, כתוב ברור, כאשר יש מירווח גדול בין השורות... יש מיספר תוכניות-רדיו שבהם מאזינים מתקשרים לשולחן, כגון בינינו לבין עצמנו. חבר מאותו כוכב וכך, יש לנצל כוכני אלה... אין לומר פקידים שהכוונה לדבר על כך, אלא לתת נושא חברתי או כלכלי... אין לגלות כאף אחת מהן תוכניות את השם האמיתי".

משמע: רימו את המאבור כולו במשך שנים. המיכתבים הלא-מניים והפגניים לרדיו הם מאורגנים ומפוברקים, לפי שיטה ניאורנאצית מובהקת. הדבר נעשה כדי ליצור את הרושם שהנה כהנא משתלט על המדינה — רושם שכמה אנשים טובים משרתים אותו בעל כורחם.

מנהיג פאשיסטי צריך להיראות מצליח. לעולם אסור לו להי-ראות מפסיד. זהו עיקרון נאצי ישן, המבוסס לא רק על הכלל ש-שום דבר אינו מצליח כמו הצלחה, אלא גם על הצורך להעניק לפיהרר הילה של אדם עליון, שניצחונו בלתי-נמנע.

הנה כי כן, כשתשמע בפעם הבאה ברדיו את דעתו של מאזין תמים, המטיף לגירוש הערבים לפני שהם יגרשו אותנו, וכשתקרא מיכתב-למערכת החושף התעללות מינית של ערבים ביהודיות, מתור לך לצחוק. זה נולד בסניף של כך, לפי הנחיות החוברת — הקובעות, בין השאר, נושאים אלה.

אגב, מדוע מלמד כהנא את חסידיו להקפיד על מירווח גדול בין השורות? פשוט מאוד: הוא מניח כי עורכי המדורים של המיכתבים-למערכת הם עצלנים, חומר עיתונאי נכתב תמיד במירווח גדול בין השורות, כדי לאפשר לעורכי-הכיתוב לתקן

מדוע זהים המונים למיגרש-הכדורגל? מדוע הם משתללים שם? מדוע הם מוכנים לרצוח?

את אחת התשובות על כך נתן קונרד לורנץ בסיפור על התוקפנות. לורנץ, חתן פרס-נובל, נמנה עם מייסדי מדע האתר-לוגיה, הדין בהתנהגותם של בע-לי-חיים, וכיניהם שכת הקופים הקרויים בני-אדם.

לדברי לורנץ וחסידיו, האדם הוא בעל-חיים תוקפני. התוקף פנות טבועה כטבע מהותו, והיא מילחמה בלתי-מזיקה. אכן, יש לכך סימנים מובהקים. למשל: שית קשורה בציווי הטריטורי-ריאלי — שייכותו של האדם לקשור החולל על מרחב מסויים, לשבת מולדת.

התוקפנות האנושית מולידה מילחמות בין שבטי-אדם, הקרוי יים כיום אומות. אומות יוצאות למלחמה כדי להרחיב את מרחב-המחייה שלהן, או כדי להגן עליה.

לורנץ מאמין כי אי-אפשר לעקור את התוקפנות מלב האדם. אך אפשר למצוא לה פורקן בלתי-מזיק. פורקן כזה הוא הספורט. כלומר, לפי לורנץ הספורט הוא תחליף למלחמה, מעין מילחמה בלתי-מזיקה. ואכן, יש לכך סימנים מובהקים. למשל: הקשר בין הספורט ובין הציווי הטריטורי-אלי. אגודות-ספורט קשורות במרחב — עיר, חבל-ארץ, מדינה. ההתלהבות המסוכנת ביותר נוצרת במישחקים בינלאומיים, כאשר הצופים מזדהים לא רק עם הקבוצה "שלהם" אלא גם עם הרגל הלאומי, האומה והמדינה.

מי שראה בטלוויזיה את האנגלי השיכור, המנופף את הרגל מעל ראשו של פסל בכיכר הבריסל, יודע עדיין כמה הוא הספורט. כך קל להבין מדוע הנריס, יורדע נמלה בקורס צדורס. אנשים האנגלים והאיטלקים שנהרו לבריסל לא באו לחוות במישחק-כדורגל. הם יכלו לעשות זאת ביתר נוחות בסלון של ביתם, מול מכשירי-הטלוויזיה בעזרת כירה ופיצוחים. הם באו לבריסל כדי להילחם. כדוי להווייה, שידת האדם והפיצוחים עלו לגבור על האוייב השנוא והנתיב. הם התכוונו לעשות זאת בצעקות ובתרועות-חצוצרות, ועברו בנקל לאמצעים אחרים. היתה דרושה לכך רק פרובוקציה קטנטנה, אמיתית או מדומה.

הלבנת התהליך עוזר גם ענף אחר של הפסיכולוגיה — הפסיכולוגיה של ההמון. אחד ממייסדי ענף זה היה קוסיגואי לה-בון הצרפתי. כבר לפני מאה שנה היררה לה-בון, רופא וסוציולוג, על התהליך המזור-התפרסם כיכור ההמון.

ציבור המזרח-המערבי, במעין מחשבה עצמאית, פחות או יותר הורכב הוא מילפצת. בתיים משתחרר הצדמ מישות העצמאית, העלובה בעיניו, והופך בשימחה חלק של ישות חדשה, אדירה ושופעת-יכוח, השולטת בו לגמרי. הפאניקה יוצרת המון, וגם ההתלהבות. היטלר ומוסוליני פנו אל ההמון, וכך עשו חסי-דיהם בכל הארצות.

בבריסל פעל ההמון. ההתלהבות המילחמתית של חסידי הקבר-צות הלאומיות הפכה אותם למיפלצות משולהבות — מיפלצת בריטית ומיפלצת איטלקית. ההמשך ידוע.

IT'S NOT BEING DONE

לא הסתרתי מעולם שאני אנגלופיל. אני אוהב את התרבות האנגלית, את סיגנון-החיים הבריטי.

איך מרגיש אנגלופיל אחרי בריסל? זה תלוי בטיב האנגלופיליה. אם היתה זאת אהבה עיוורת, או חיבה שראתה את הבריטים כמו שהם.

התכונה היסודית של אורתי-חיים בריטי היא, לדעתי, ההתחשבות בזולת. הגניעה ברגשות הוולת, בפרטיותו, היא גדול החבאים. כדי להבטיח זאת נוצרה מערכת גדולה ומסועפת של כללים ונוהלים, שיש לשמוע עליהם בכל המצבים. החוק שולט בכל. האלימות פסולה לחלוטין.

מי שמיר את האנגלים, ובעיקר מה שנקרא אצלם "המעמדות הנמוכים", יודע שזהו עם אלים ומיבוע. מתחת לפני הקרקע זהו עם תוקפני, חובב-מילחמה. הרבה אויבים, מימי קדם ועד ימי היטלר, למדו במאותו שהוטעו על-ידי המראה החיצוני של עם עדין ומעורן. GENTLE MEN הוא שם.

מה פשר הסתירה הזאת? לדעתי יש קשר הגיוני בין הדברים. דווקא מפני שהאנגלים הם כיסודם עם פראי ואלים, נוצרה המערכת הנוקשה של התרבות האנגלית, המחייבת את כל האנגלים לשמוע על כללים ברורים ומשורשים של חברה — תורבת. כללים אלה מחייבים באנגליה יותר מאשר בכל ארצות אחרות. מפני שהם כוללים את כלליה באיטליה.

כל תרבות אנושית היא קליפה דקה של כדור-הארץ מכסה יצרים פרמיטיביים. כשם שהקליפה דקה של כדור-הארץ מכסה את הפנים הלוהט והמומס. כל מי שהיה במצב קרבי במילחמה יודע באיזו קלות נעלמת קליפה דקה זו, ואיך נקרא דרוך ליצרים האפלים של החיה האנושית. ככל שיערים אלה חזקים יותר, כן דרושה קליפה עבה יותר. והקליפה התרבותית הבריטית היא בודאית. מן העבות ביותר. לכן היא מושכת כל-יכך.

התרבות, ולהיכנע ליצרים ולדחפים של האדם הקדמון ואבותיו הביולוגיים. נראה שגם הכדורגל יוצר היתר כזה. הבריטים שהת-גלו במיגרש של בריסל היו אותם הבריטים שעמדו בוטרלו מול

תאצ'ר